

Művészet

WEHNER TIBOR:

Melocco Miklós

Nem könnyű besorolni. Művészet-történeti hiányt pótolva – de nem az 1985-ös, Kernács Gabriella szerkesztette monográfia helyett – megjelent az album. Borítóján a *Földműves emlékmű* kinagyított részlete látható, a föld, a fű és az emberi kéz nyomán alakult tömény plasztika szimbiózisa. Tehát szobrászat.

Wehner Tibor művészettörténeti tanulmánya, műelemzései, műleírásai és Melocco művészeti-filozófiai morzsái sétáztatnak bennünket a történelmi időszalagon. A műleírások hol lehangoló, hol humoros, összességében csipős íróniája folyamatosan mellbe vágja az olvasót, aki a misztikus lebegés szándékával igyekszik feltölteni éppen. A munkák nyomása óriási, nemcsak a méretük miatt. Több mint elég, amit ránk zúdítanak, és önkéntelenül is belerondítanak a délutáni ejtőző csendes gondolatatlanságába. Ez teszi társadalmivá. Ez (is) a szobrászat.

A szándék, amely Melocco egész kettős – szobrászi és közéleti – életé-

nek iránya is, nem más, mint hogy felhívja a figyelmet ennek a műfajnak a lehetetlen helyzetére, egyúttal interakciót kezdeményezve a társadalom különböző szegmenseivel. Ezt nem a „Beszéljük meg, gyerekek!” stílusában teszi, hanem a szobrászat alapvető helyzetét tisztázandó, megmutatja azt a huzavonát, melynek során a művészet néven futó tevékenység szakmai erőlködésbe fullad. Mire az alkotók odáig jutnak, hogy zsenijüket az anyaghoz rendelhetik, addigra a temérdek megalkuvás – a megrendelők, felettesek stb.

irányába – rég aláasta a szakma, a hivatás megbecsülését.

A fotókat – alkotásokat – ez az atmoszféra tálalja az olvasónak. A szobrok az írásokhoz hasonlóan a készre tesznek rá egy lapáttal. Be-

lelőlik őkegyelmét abba a „törésvonalba” – Hannah Arendt kifejezése –, amelyben tulajdonképpen mindig is benne volt. Melocco poénja akkor csattan, amikor már azt hittük, ennyi volt. Még hozzá az anyagban, a plasztika által. Ebben a helyzetben mutatkozik meg szobrászi hitvallása. A szobrász, mint Móricz Zsigmond meséjében a halhatatlanságra vágyó királyfi, azt mondja: „Uram-

isten, így labdáznak velem, legyen inkább csillaggá a többi csillagok közt, mint hogy velem a halál és a halhatatlanság így labdázzanak.” Szükségszerű anyagisága miatt azonban a szobrászat számára a pusztá csillaglét megvalósíthatatlan. Ezért igyekszik Melocco hangsúlyozni a földi konszenzus szükségességét, immár ebben a könyvben is, de még mindig a társadalom és nem elsősorban a szakma érdekében.

A *Földműves emlékmű* ars poetica-ként is kiemelhető. Nem tudni pontosan, hogy a két alak most nő-e ki a földből, vagy most tűnik el benne; ami biztos, hogy hozzá tartozik. Az album nem enged bejutni a műterembe, mint az 1985-ös kötet. Talán nem véletlenül. Ami most természetesnek tűnik, az a másikban éppen alakul. Az egykori fotó-összeállítás a szobrász fizikai határkeresését követi, az erőt, energiát, amihez a külvilágnak hétköznapi esetben semmi köze. Megmutatja a közvetlen érintkezését alkotónak és műnek, az erőviszonyokat; az *Ady-oltárt* felülnézetből, félkészén, ami még fotóról is hátborzongatóan elementáris erőt sugároz. Bócsi Krisztián fotói ezzel szemben Melocco filozófiai határtáncát ábrázolják. Az elégen túli burjánzás – mind tartalmi, mind plasztikai értelemben – kiragadja a limonádészürcsölő kezéből a szívószálat. Ezt nem a cím és a téma által teszi, hanem a plasztikájával, ettől hiánypótló a könyv. A ránk zúduló

több-mint-egyértelmű tömege egzisztenciális félelemmel tölt el bennünket. Melocco a halhatatlanságra vágyó királyfi helyzetében van, a többieket meg odarántja maga mellé. Döntsék el, mit akarnak!

Ha valaki arra kíváncsi, mekkora a láva ereje, akkor az 1985-ös *Melocco Miklós* javasolt, ha pedig arra, meddig tart a kitörés, akkor Wehner Tiboré.

UTASI ESZTER

(*Helikon Kiadó, Budapest, 2005,*
294 oldal, 6990 Ft)

STURCZ JÁNOS:

A heroikus ego lebontása

Sturcz János második tanulmánykötetete a legtágabban értelmezett testművészet (happening, fluxus-esemény, akció, body art, performansz, fotóperformansz stb.) kategóriáit járja körül oly módon, hogy a posztmodern korszak magyar praxisát az ismertebb nyugati mintáknak felelteti meg. Ebből következően főként a kései kilencvenes évek produkcióját, vagyis az utóbbi tizenöt év teljesítményét vizsgálja, csupán laza szállakon utalva az 1960–70-es évek avantgárd szemléletű előképeire. „Ezekben a munkákban a korábbi heroikus, narcisztikus, avantgárd